١٢٨٤ – ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ – Դ – ԱԼԱԹՈՒՐԳԱ

ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ – 8 – ՀԱԶԻՐԱՆ – 1867

ՕՆ ՊԵՏՐՈՒՆՃԻ ՄԷՆԷ – ՆՈՒՄԵՐՈ – 698 – ՃՈՒՄԱՅԻ ԷՐԹԷՍԻ – 27 – ՄԱՅԻՍ – 1867

ՄԷՃՄՈՒԹԱՑԸ

ՀԱՎԱՏԻՑԻՍ

Իշպուն Մէճմուայը Հավատիս, հէր հաֆթա ճու�մա էրթէսի կիւնլէրի տողընճագ տրը։

Սէնէսի բէշնի օրարագ	140	ղուրուշ։
Ալթը այլարը քէղալիք	70	„
Իւչ այլարը քէղալիք	40	„
Վէ պիր նուսխասը	3	„

Տաշրալարատ իշնի պէհէր նուսխասը փոսթախանէ նիզամը մուճիպլինճէ իւճրէթի ալնանաղը խասսէթէն պէյան օրունուր։

Իլանաթրն պէհէր սրրատը պիր տէֆալրագ 3 ղուշ։
Իքի տէֆա իշնի պէհէր տէֆասընա • • 2 „
Իւչ տէֆա իշնի պէհէր տէֆասընա • • 1½ „
Իւչ տէֆասանա զիատէ օլան, վէ զայէթ ուզուն իլանաթ իշնի այլրնա բարարրագ օրունուր։
Տաշրալարատան կէլէն մէքթուպ վէ իլանաթրն բոսթա մէսարիֆլէրի, կէմիսէրէկլէրին իւզերինէ օլ տուրզու պրս մահսուսատ պէյան օրունուր։

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ԲՈԼԻԹԻԳԻՅԷ, ՊԷԼԷՏԻՅԷ, ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ՎԷՔ ՄԷՎԱՏՏԸ ՆԱՖԻԱՅԸ ՍԱՅՅԻԲԷՅԷ ՄԻՒԹԱԱԼԻԳ ՊԱԶԷԹԷ

ՊՕՐՍԱ 1867	Մայիս 22
Լոնդրա 5 այ վատէ	109 1/2
Մարսիլիա „ „ „	109
Փարիզ „ „ „	22 90
Նաբոլի „ „ „	23 10
Ճենովա „ „ „	

ԹԷԼԷԳՐԱՖ ԽԱՊԵՐԼԷՐԻ

Փարիզ 31 Մայիս գնոսլատ 34—3415
Փարիզ 1 Յունիս „ 3420—3415
Փարիզ 3 Հապերան „ 3410—3380
Լոնդրա 4 „ „ 33 3/8—33 5/8
Բարիզ 5 „ „ 3320—3320

ՄԷՍՔԻԹԷՆԹ	Բազար էր՝ Մայիս 22	Սալ 23	Չարշամպա 24	Բէնշէմպէ 25	Ճումա 26		Ճումա էր 27
Մէճիտիէ վրա Ղրշ։	103 30	103 30	103 30	103 30	103 30	103 30	103 30
Տէյուլնամը ումումի Թահվիլաթը 400 ատէտ Ինկիլիզ եախսոտ 110 ատէտ լեբրայի Օսմանլին պէհէրի ֆայիզ ալնմը։	36 28	36 4	36 8	35 2	35 30	36 14	36 15

ԱՍԻԹԱՆԷ 27 ՄԱՅԻՍ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Ամբաղէի Լիմիթէյէ վէ Մէվլէո-ֆէ հագգընա, նէշր օլունան իչի գըլնա էէնի նիզամնամէնէն, ալըգ Թի-ըչճէյէ Լուհվիլ օլունմուշ պի-ըէրէի պէր։

Սի-ըէրը իսրիը Հի-մայուն.

* ՄՈՒՃԻՊԻՆՃԷ ԱՄԷԼ ՕԼՈՒՆԱ. *

Մուճէբրէտ մուամէլաթը գօյալաթարագ պրաաթ վէ թիճարէթ մատէէրէրինէն վէ օ ճիհէթլէ մէմլէքէթին զէնկինլիք վէ մամուրիյէթինին պիր գաթ տահա չօղալմասը վէ մէյտան ալմասը մագսատի իլէ, Թաբու Թապիր օրունան սէնէտլէ (տաշրալարտա) մուԹասարրըֆ օրունան ապրպի էմիրլէր վէ մէվգուֆէնին, ուսուլու ինթիգալաթը հագգընտա գապրարիր օլան մուսատաթը սէնէյէ պէր վէճհը աթի պէյան օրունուր։

ՊԻՐԻՆՃԻ ՄԱՍՏԷ։ Պա Թաբու մուԹասարրըֆ օրունան արաղիի էմիրլէր վէ մէվգուֆէնին (Եանի վագֆ ուսուլի) իւզրէ մուԹասարրըֆ օրունան արաղի, սահիպի վէ ֆաթրնտա նըսֆիյէթ իւզրէ էբքէք վէ գըզ էվլատընա ինթիգալի հագգընտա, արաղի գանուննամէյը Հիմայունուն էօթէտէն պէրու պէյան իթթիֆքի ահքեամ վէ միւսատատ քէմաքեան պագի օլուպ, ֆագաթ պու մագուլէ արաղիի էմիրլէր վէ մէվգուֆէ սահիպլէրինէն էբքէք վէ գըզ էվլատլէրի մէվճուտ օրմատըղը հալտէ, իւհտէսինտէ պուլունան արաղի, (իքինճի տէրէճէտէ) Եանի Թօրունլարընա, եախոտ մայ սահիպլէրինէն էօրմիւշ օրան էբքէք վէ գըզ էվլատլարընէն էբքէք վէ գըզ չօճուգլարընա, (իւչիւնճիւ տէրէճէտէ) օրան պապա վէ անասընա, վէ (տէօրտիւնճիւ տէրէճէտէ) օրան անա պապա պիր, եախոտ եալընըզ պապա պիր էբքէք գարընտաշա, վէ (պէշինճի տէրէճէտէ) անա պապա պիր, եախոտ եալընըզ պապա պիր գըզ գարընտաշա, վէ (ալթընճը տէրէճէտէ) եալընըզ անա պիր գարընտաշա, վէ (եէտինճի տէրէճէտէ) եալընըզ անա պիր գըզ գարընտաշա պիրա պէտէլ վէ նըսֆիյէթ իւզրէ ինթիգալ իսէճէք տիր։

Վէ պու եօգարտա գիբը օրունան եէտի տէրէճէտէ վարիս պուլունմատըղը հալտէ տախի, սէքիզինճի տէրէճէյէ տախի ինթիգալ խլէյէճէք տիր, եանի գարընտան գօճայա, վէ գօճատան գարընա. (պունու տահա պիր աչըգճա սիւրէթտէ աղնաթալըմ)։

Ամբաղի սահիպի էօլտիւքտէ արաղիսի,

Պէրինճի պէրէճէ։ Իչբէք եա գըզ էվլատընա գալաճագ. միւսավաթ իւզրէ.

Իքինճի պէրէճէ։ Իչբէք եա գըզ էվլատը տախի էօրմիւշ իսէ, եանի հիչ էվլատը գալմամըշ իսէ, էբքէք վէ գըզ Թօրունլար մալ սահիպինին էվլատը եէրինէ կէչէրէք, անլէր վարիս օրաճագ.

Ի-չի-նճի- պէրէճէ։ Մալ սահիպինին նէ էվլատը վէ նէտէ Թօրնու օրմատըղը հալտէ, անասը եա պապասը վար իսէ անլէրէ գալաճագ.

Տէօրթ-նճի- պէրէճէ։ Մալ սահիպինին, էվլատը, Թօրնու վէ անասը պապասը, օրմատըղը հալտէ, անա պապա պիր, էբքէք գարընտաշընա գալաճագ.

Պէշինճի պէրէճէ։ Մալ սահիպինին, էվլատը, Թօրնու, անասը պապասը, անա պապա պիր, էբքէք գարընտաշը օրմատըղը հալտէ, անա պապա պիր գըզ գարընտաշա գալաճագ.

Ալթընճը պէրէճէ։ Պունլարընն հիչ պիրի տէ օրմատըղը հալտէ, եալընըզ անա պիր, էբքէք գարընտաշա գալաճագ.

Եէթինճի պէրէճէ։ Պու տախի օրմատըղը հալտէ եալընըզ անա պիր, գըզ գարընտաշա տախի գալաճագ.

Սէքիզինճի պէրէճէ։ Նիհայէթ մալ սահիպինին, նէ էվլատը նէ Թօրնու, վէ նէ անա պապա պիր գարընտաշ վէ գըզ գարընտաշը, նէտէ եալընըզ անա պիր գարընտաշ վէ գըզ գարընտաշը տախի օրմատըղը հալտէ, եանի հիչ էվլատը վէ գարտաշը օրմատըղը հալտէ, միւլք սահիպի էբքէր իսէ, Թէքմիլի գարըսընա գալաճագ. վէ գարը իսէ գօճասընա։

ԻՔՅԻՆՃԻ ՄԱՍՏԷ։ Լօգարտա տէրէճէլէրի պէյան օրունան հագգը ինթիգալ սահիպլէրինտէն, պիրինճի տէրէճէտէ իթթիֆար օրունան վէրէսէ մէվճուտ իքէն, իքինճի տէրէճէտէ պուլունան վէրէսէ հագգը ինթիգալէ նայիլ օրամայաճագ տըր։

Մէսելա էվլատ վար իքէն Թօրունա վէ Թօրուն վար իքէն գարընտաշ եա գըզգարընտաշա արաղի ինթիգալ իթմէյիպ, ֆագաթ պապա վէ անասը սաղ իքէն վէֆաթ իտէն էբքէք վէ գըզ էվլատըն, էբքէք վէ գըզ էվլատը, եանի պապա վէ անանրն Թօրունլարը չիւնքի էվլատ եէրինէ կէչիպ տէտէլէրինտէն վէ պէօյիւք վալիտէլէրինտէն տախի մէրաս եէեէճէքլէր, պու սէպէպտէն նաչի, գարընտաշան անա պիր գըզգարընտաշա գատտար գաչ տէրէճէ վէրէսէ վարիսէ. պունլարրն հիսսէսինտէ պիր բուպու տախի իֆրաղ օրունուպ գարընա եախոտ գօճայա գալաճագ տըր։

Ֆագաթ էվլատ վէ Թօրուն վար իքէն գարը վէ գօճանրն արաղիտէն հիսսէ ալմաղա սէլահիյէթի օրմայաճագ տըր։

Պու պէնտի տախի էյիճէ աղնամագ շու Թաֆսիլաթա միւհթաճ տըր, ԹուԹալըմ պիր էվլի էբքէք քի միւլք սահիպի տիր. պու էբքէյին էվլատը վէ Թօրնու վէ անասը եա պապասը վար բուա էմրաքի եօգարտա պէյան օրունան նիզամ մուճիպլինճէ պունլարրն հանկըսը սաղ իսէ օնա ինթիգալ իտէճէք, վէ գարըսընա օ էմրաքտէն պիր շէյ տիւշմէյէճէք. լաքին պունլար օրմայըպտա էմրաքը գարընտաշընա եա գըզգարընտաշընա տիւշտիւյիւ հալտէ, էմրաքն պիր բուպուպունպարտան ալընըպ գարրսընա վերիլէճէք տիր. նասըլ քի էվլի էբքէք պէօյէտէ էվլի գարը, եախոտ տահա աչըղը աղնաշըլմագ իսթէնիրսէ եօգարտա գիբը օրունան տէօրտիւնճիւ, պէշինճի, ալթընճը վէ եէտինճի տէրէճէտէ օրան վերէսէրէր, հիսսէլերինին պիր բուպունու էօլէն մալ սահիպի էբքէք իսէ գարըսընա, վէ գարը իսէ էբքէյինէ թէբք իտէճէքլէր։

ԻՒԶԻՆՃԻՒ ՄԱՍՏԷ։ Կէրէք թէէմինի տէյն իչիւն ճարի օրան ֆիրաղ պէլ ֆէֆա ուսուլու վէ կէրէք մէտեունուն վէ ֆաթ ֆիրաղ օրունմամըշ օրան արաղիսինին հայաթընտա վէ եա վէֆաթընտա խֆայը տէյն իտէպլիէճէյի ահվալ վէ մուամէլաթ, նիզամը մախսուսէ իլէ պէյան օրունաճագ տըր։

(Պու մատտէ միւլքիւ ի զերինէ պօրճլու օրան մալ սահիպլէրի հագգընտա տըր, լաքին պունուն պաշգաճա նիզամնամէսի չըգաճաղընտան, օնա միւրաճաաթ իտէրիզ։)

ՏԷՕՐՏԻՒՆՃԻՒ ՄԱՍՏԷ։ Միւլքնամէյը Հիմայուն իլէ Թասարրուֆ օրունան չիֆթլիքեաթ վէ արաղիի ուայրրէ հագգընտա տախի Թէմամ իլէ արաղիի էմրէյէ վէ մէվգուֆէ մուամէլաթը իճրա գէլընըպ, ֆագաթ պունլարտան ալընմագտա օրան մուէճճէլէյը սէնէվիյէ գայիտէյի մախսուսէսինէ Թաթպիգէն քէմաքեան ախզ վէ իսթէյֆա օրունաճագ տըր։

ՊԵՀԻՒՆՃԻ ՄԱՍՏԷ։ Ամբաղի էմրէյէ վէ մէվգուֆէ իւզերինտէ պունլան էպնէյէ վէ աղաճլարրն Թասարրուֆու հագգընտա արաղի գանուննամէյի Հիմայունունուն պէյան իլէ տախի ահքեամ քէմաքեան իճրա գէլընաճագ տըր։

ԱԼԹԸՆՃԸ ՄԱՍՏԷ։ Իշպու գանուն, Թաբիսի իլանընտան իթթիսարէն մէրիւլ իճրա օլաճագ տըր. վէ արաղի գանուննամէի Հիմայունու իլէ Թաբու նիզամնամէսի մէվատտը սաղը գէտէ պէյան օրունան ահքեամը գանուննամէյէ Թէվֆիգան Թասհիհ օլունարագ, նէշր իւ իլան գէլընաճագ տըր։

Ամբաղայը ամրէպէ ըսպ օրունմուշ պոր։

Յիս ١٧ մուհարրէմ ١٢٨٤

Սէ-ըէրը իսրիը հի-մայուն։

* ՄՈՒՃԻՊԻՆՃԷ ԱՄԷԼ ՕԼՈՒՆԱ *

Ամբ միւքիսէթի պէյթիւմալէ այիտ օրան արաղիսի էմրէյէ վէ մէվգուֆէնին հագգը ինթիգալը չիմտիյէ գատտար էվլատ իլէ անա պապայա մուանհասը էբքէն, միւէբրէտ ահալինին արաղիտէ օրան հուգուգուԹասարրուֆիյէսինի տահա պիր միւհքէմլէթմէք մագսատը ալիսի իլէ պու քէբրրէ պա իրսատէյը սէնէյէ նէշր իւ իլան օրունան գանուն-ճէտտա հիքմիւնճէ արաղիի էմրէյէ վէ մէվգուֆէնին հագգը ինթիգալաթը կէնիշլէթիլսիի ճիհէթլէ, պունտան արաղի մուԹասարրըֆլարընն վուգուպուլաճագ իսթիֆատլէրինին, վէ մահլու-լաթտէն ուօլայը խազնէնին զայիսէճէյի մէնաֆիին մուգաբիլի վէլհասը արաղի էսհապընա վերիլէն հագգը ճէտտիսին պէտէյի օրմագ իւզրէ արաղինին հասրլաթը սէնէվիյէսինին պիր պուչուգ էօշրիւնէ մուգաբիլ պիր շէյ ալընմասը մուգարրէր տիր։

Լաքին պունուն պիր տէֆատէն ալընմասը եախոտ նագտէն Թահսիլի ասհապը արաղիյէ պիր եիւք վէ պիր միւշքիլաթ օլաճաղընտան, իշպուպէտէրին պէշ սէնէյէ Թագսիմ իլէ, վէ մահսուլաթը սէնէվիյէտէն այնէն վէ ասհապը արաղի իսթէտիյի հալտէ պէտէլէն իսթիֆա գէլընաճագ տըր։

Վէ պէշ սէնէյէ Թագսիմ իլէ, պէհէր սէնէ պիր ճիգվի ալընաճագ պիր պուչուք էօշրիւն պիրինճի սէնէտէ, եանի իշպու սէքսէն իւչ սէնէսինտէ իւչտէ պիրի, եանի արաղի էմրէյէ վէ մէվգուֆէ մահսուլաթընտան պէր միւԹատտ ալընան էօշրիւն նըսֆը ալընաճագ տըր։

Մէսելա պիր քիլէ էօշը վերէն էս-

հապը արազիտէն իշպու պիր քիլէ էօշրրտէն պաշգա եարբմ քիլէ տախի ախզ օլունաճագ տըր, վէ իքինճի սէնէտէ էօշրիւն բուպու, եանի պիր քիլէ էօշը իթա իտէն էսհապը արազիտէն իշպու պիր քիլէ էօշրտէն պաշգա պիր քիլէնին տէօրթտէ պիրի տախի ալընաճագ տըր։

Վէ իւչիւնճիւ վէ տէօրտիւնճիւ վէ պէշինճի սէնէլէրտէ իքինճի սէնէ կիպի էօշրիւն պիր բուպու ախզ վէ իսթիֆա գրլընրզպ, պէշ սէնէնին իսթամբոնտա էսհապը արազիտէն էօշրրտէն պաշգա պիր շէյ ալընմայաճագ տըր։

Հագգը ճէտիտին մուգապիլինտէ պէր մինվալը մուհարրէր ալընաճագ պիր պուչուգ էօշը, էսհապը արազիյէ մախսուս օլտուղունտան պուղնուն հինի թահսիլինտէ էքիլէն պիչիլէն մահալլէրտէն հէր նէ ալընը իսէ էսհապը արազինին հիսսէսինէ այիտ օլաճաղը միսիլիւ, միւսթէճիրտէն եանի էմլաք քիրաճրսրնտան ալընաճագ շէյ տախի էմլաք սահիպինէ եանի քիրայա վերէնէ այիտ օլաճագ տըր։ Վէ իշպու պէտէլ պա թաբու թասարրրքի օլունան արազիի էմիրկէ վէ մէվգուֆէ մահսուլաթընա մունհասրը օլուպ, զէյթուն, վէ թութ, վէ պաղ, վէ մէյվէլի աղաճտան վէ սայրը մահսուլաթտան ալընմայաճագ տըր։

Թափու իլէ թասարրրքի օլունան գըշլաղ վէ եայլաք կիպի չիֆթ չուպուք սիւրիւլմէմիշ արազիլէրին հասրլաթ վէ վարիտաթը սէնէվիյէսինին եիւզտէ օն պէշի չիֆթ չուպուգ սիւրիւմիւշ արազիտէն ալընաճագ պէտէլէ թաթպիգէն պէշ սէնէտէ պէշ թագսիթ իլէ ախզ օլունաճագ տըր։

Միւլքնամէյը Հիմայուն իլէ թասարրրքի օլունան արազի հագգընտա տախի արազիի էմիրկէ սայրրէ մուամէլէսի իճրա օլունուպ, ֆագաթ իշպու էմլաքը Հիմայուն տախիլինտէ պուլունան արազինին մուէճճէլէյի սէնէվիյէսի հագգընտա պունտան սօղրա վերիլէճէք գարարա թէվֆիգէն մուամէլէ օլունաճագ տըր։

Մարպայը ամիրէտ Ֆոպ օլանոշ դոր։

Ֆէյ ՝ մուհարրէմ ՝ ՀՏԱԷ

Պաշգա տէֆա տախի իֆատէ իթախիմիզ միսիլիւ, պու մագուլէ եէնի նիզամնամէլէր, ֆէրմանլէր, պույրուլտուլար վէ թալիմաթլար պիրազ տահա աչրզ թիւրքճէտէ եազըլսա, ահալկէ բէք զիյատէ խայրը օլուր. պու տէրին եանի Էրէսպիլի վէ Ֆարսիլի լիսանտան, Իսլամ կիւրուհինտէն տախի ջոք քիմսէ պիր շէյ աղնայամազ, վէ սահիհէն մալիմ տիւր քի, պունլարրն լայզը իլէ աղնաշրմամասընտան բէք ջոգ մուարազալար վէ միւճատէլէլէր տախի զուհուր իթմէքտէ տիր։ Խուսուսի իլէ շու սօն նիզամնամէլէր մահզա քէօյլիւլէրէ, չիֆթ չուպուգ սահիպի օլանլարա բաճի օլտուղունտան, վէ պունլար իսկ հիչ օգուտմազ եազմագ պիլմէմէքլէրինտէն, էյէր պիր շէյ աղնայա պիլիրլէրսէ, հիքմէթ նէվինտէն տիր. պու մագուլէ շէյլէր նէ գատար միւմքին իսկ աչրզ վէ միւսէրրահ վէ էն պայաղը ատամին տախի աղնայաճաղը լիսանտէ եազըլմասը, հէր նէ գատար կէօզէ կէօրիւնմէսէ տէ, պիղճէ էն պէօյիւք վէ էն միւհիմ ըսլահաթին պիրի տիր. վէ օլ հալտէ տէ պէօյիւք տրգգաթա շայեան տըր։ Ֆարսիսի վէ Էրապի պիլմէյէն միլիոնլարճա Իսլամ վէ Խրիսթիյան ահալիսէրի թէրաֆընտան պունու իսթաբէ ճէսարէթ իտէրիզ։

ԹԷՎՃԻՀԱԹԸ ՍԷՆԻՑԷ

Զօգտան պէրու դարարկիր օլուպ, իճրասընա մունեթազրը օլունան վիլայէթլէր թէվճիհաթը կէչէն բէնչէ կիւնիւ շու վէճհիլէ իճրա պույրուլմուշ տուր։

1. Ռէզայիրի պահրը սէֆիտ վալիսի Հիւսնի բաշա հագրէթլէրի, Խիւտավենտիկեար եախօտ Պրուսա վիլայէթի վալիլիկինէ.

2. Լանեա վալիսի Ահմէտ բաշա հագրէթլէրի, Ռէզայիրը պահրը սէֆիտ վիլայէթի վալիլիկինէ. (մագարը Զանագ գալէսի)։

3. Սուրկէ վիլայէթի վալիսի սապրգ Մուխլիս բաշա հագրէթլէրի Թրապուզան վիլայէթի վալիլիկինէ.

4. Վ իտին գայիմմագամը սապրգ Սապրի բաշա հագրէթլէրի միւճէտտէտէն բիւթպէի վէզարէթլէ Այտրն վիլայէթի վալիլիկինէ.

5. Թրապուզան վալիսի հաճի Ալի բաշա հագրէթլէրի, մագաբրը Իզմիտ, Լինգարէ վիլայէթի վալիլիկինէ.

6. Բիւրուսիսթան վալիսի Մուսթաֆա բաշա հագրէթլէրի, Տիարպէքիր վիլայէթի վալիլիկինէ.

7. Մամուրէթիւլազիզ վալիսի սապրգ Իզզէթ բաշա հագրէթլէրի, Սիվաս վիլայէթի վալիլիկինէ.

8. Շգօտրա վալիսի Իսմայիլ բաշա հագրէթլէրի, Շգօտրա վիլայէթի վալիլիկինէ.

9. Ռումէլի վալիսի Թէվֆիգ բաշա հագրէթլէրի, Դասթամպօլու վիլայէթի վալիլիկինէ.

10. Լինգարէ վալիսի սապրգ Ահմէտ Թէվֆիգ բաշա հագրէթլէրի, Դօնեա վիլայէթի վալիլիկինէ.

11. Թըրհալա վալիսի Լտհէմ բաշա հագրէթլէրի, Լանիա վիլայէթի վալիլիկինէ.

12. Իսկիւպ վալիսի Իսմայիլ բաշա հագրէթլէրի, Իսկիւպ վիլայէթի վալիլիկինէ նասպ իւ թայեին պույրուլմուշտար տըր։

— Սկլանիք վալիսի Ալքիֆ բաշա պիրլէշէն Ռումէլի վէ Սկլանիք վիլայէթինէ։

Մէճլիսիգօմանտայը պահրկէ բիսէթի, գաբուտանը էսպագ Վ էսիմ բաշա հագրէթլէրինէ թէվճիհ պույրուլմուշ տուր։

Պաղը Ալի թէրճիւմէ գալէմի մէմուրինի միւթէհայանընտան օլուպ կէրէք Կիրիտէ վէ կէրէք պուճանիպտէ ըզհարը համկէթ, զայրէթ վէ սատագաթ իթմիշ օլան (Փօլ Թուգալզատէ) Միքայէլ էֆէնտիկէ, պու տէֆա բիւթպէի սանկէ թէվճիհի իլէ, հագգընտա միւքեաֆաթը սէնկէ շայեան վէ էրզան պույրուլմուշ տուր։

— Հալէպ խանէտանը վէ թիւճճարը միւթէպէրանընտան, Վ էքիլզատ ըրֆաթլու Ֆէթուլլահ էֆէնտինին տիրայէթ վէ ֆէթանէթը ֆըթրէկսինէ պիր միւքեաֆաթը ալէնկէ օլմագ իւզրէ, պու տէֆա բիւթպէի սալիսէ ինայէթ վէ իհսան պույրուլուպ, ագրան վէ էմնալինէ ֆայիգ օլարագ, գատրի թէրֆի գրլընմըշ տըր։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻԻԹԷՆԵՎԻՑԷ

Մըսրը վալիսի հագրէթլէրի Բաբիսէ ազիմէթ իսէճէյի հալտէ, Իսկենտէրիյէտէ Ֆրանսըզ ճէնէրալ գօնսօլսու պուլունան միսիս Ռէթրէ տախի պէրագէր Բարիսէ ազիմէթ իսէճէքմիշ, պու միսիս Ռէթրէ պուրատաքի պաշ թէրճիւմանը պիրատէրի տիր։

Լը Մօնա նամ Ֆրանսըզ զաղէթասընտա շու վէճհիլէ եազըլը տըր. սէֆարէթ պաշ թէրճիւմանը միսիս Ռէթրէ, սըրասը իլէ սէֆարէթ սըր քեաթիպի օլմայարագ, պիրտէն պիրէ սէֆարէթ միւսթէշարը թայեին պույրուլմուշ տուր։ Պէօյլէ պիր շէրէֆ պունտան ագտէմ միւսթէսնա օլարագ, պիրտահ միսիս Ռուֆէնէ վերիլմիշ իտի քի 1790 տան 1814 է գատար Ասիթանէտէ պաշ թէրճիւման վէ մասլահաթ կիւզար իտի։

Միսիս Ռէթրէ պու բիւթպէյէ նայիլ օլտուգտա, էյէր պիր հէրկ կիթապքէտէ եախօտ խասթա օլտուգտա, վէքեալէթի քէնտինէ այիտ տիր, վէ տօղրուսու պու շէրէֆէտէ շայեան տըր։

Իշթէ պունուն իլէ աղնաշրըրքի, միսիս Ռէթրէնին խրտրմաթը մէսպուդէսի Բարիստէ նէ տէրէճէյէտէք թագտիր գրլընմըշ տըր. վէ իլերուտէ տախի Շարգտա պու խրտմէթին պագատը իչիւն նէ գատար թագայեիւտ օլունուր. էֆքեարը ամմէյէ գալըրսա, պու զաթ պիր կիւն Աստթանէտէ էլտէթտէ պէօյիւք եկէյիլք իւնվանը իլէ տախի միւշերրէֆ օլաճագ տըր։ Տօղրուսու Ֆրանսա բօլիթիգասը մասլահաթլարը պունտան միւսթայիտ էլլէրէ տէ իհմալէ օլունամազ։

—Ռուսիա իմբէրաթորու իլէ Բրուսիա գրալը շիմտի շիւպհէսիզ Բարիստէ տիրլէր, իմբէրաթոր պիր կիւն Բօղտամտա էյլէնիպ Բրուսիա գրալը իլէ վաֆիր կէօրիւշմիւշ տիւր։

Բրէնս Կորչագօֆ վէ Տօլգօրուքի Ռուսիա իմբէրաթօրու իլէ, վէ Գօնթ Ֆիզմարգ վէ ճէնէրալ Մէլթք Բրուսիա գրալը իլէ պէրաբէր տիր։ Ասթրիա իմբէրաթօրու տախի 36 յունիստէն 10 յուլիսէ գատար, Բարիստէ պուլունաճագ տըր։

—Նուպար բաշա եագընտա Բարիստէ պէրլէնիլմէքտէ տիր։

Մըսրրտա Ալաքել պէյ եէրինէ խարիճէյէ վէքիլի գալմըշ տըր։

—Օսմէր հագրէթը Շահանէ Բարիստէն Լօնտրայա կէչիպ օրատան տախի Պէրլինէ վէ Պէրլինտէն Վ ինայա կէչէճէք տիր։

Պու գատար թաճճարրարը Բարիսէ պիրլէմէսի, բօլիթիգաճա վէ խուսուսի իլէ Շարգ մէսէլէսինին գաթիէն թէսվիյէսինէ պէօյիւք եկիմիտ վէրիր տէյի հէմէն հէր զաղէթատա եաղըր տըր։

—Ռուսպար բաշա հագրէթլէրի էօնիմիզտէքի սալը կիւնիւ Թունա թարիգի իլէ Բարիսէ ազիմէթ իտէճէքլէր տիր։

—Դէզալիք Սըսը սարրաֆը Էբրամեան Դարաբեահեա Դէորք պէյ էֆէնտի։

—Սըրբլըզատէ Պօղոս պէյ էֆէնտի տախի պէշ օն կիւն զարֆընտա օլճանիպէ ազիմէթ իսէճէքլէր տիր։

—Էբի իւշ ոէնէտէն պէրու Մուշտա պաղը ապօնաթարրմըզ օլուպ, պունլարա միւքէրրէրէն եազըմըշ իսէտ, պու անէտէք պիր ագճէ էտա իթմէյիպ պիր ճէվապ տախի վէրմէքլէրինտէն պիր այ տահա սապր իթտիքտէն սօղրա, իսմէրինի զաղէթամըզա տէրճ իթմէյէ մէճպուր օլաճաղըզ։

— Լուանան գրալը Ռէթրօպուրկտա նըշանլանտրգտան սօղրա բէսաբ վէ մատէրինին նէզտինէ կէլմիշտի. Եանի Ֆանիմարգայա։ Մուախխարէն ալընան հավատիսէ նազարէն թէքրար վէ ատճէլէթէն Ռէթրօպուրկա ճէլպ օլունմուշ տուր։ Վէ պունուն

սէպէպի հէնիւզ աղնաշրըլմամըշ տըր։

— Պաղտատ էյալէթլէրինտէ իլլէթը վէպայա պէնզէր պիր խասթալըգ զուհուր իտիպ, պին քիշի գաստար վուրուլարագ պունլարտան եիւզ գատարը վէֆաթ իթմիշ տիր. հիւքիւմէթը մահալլէ պու խասթալըգ զուհուր իտէն մահալլէրի տէրագագ գօրտօն իչինէ ալըպ էթրաֆ իլէ իսթիրլաթը քէսմիշ իսէ տէ, պունուն նէ ճինս խասթալըգ օլտուզունու թահգիգ իտիպ աղնամագ իչիւն գարանթինա ճանիպինտէն տախի պիր գօմիսիօն կէօնտէրիլիպ, տօգթօր Պարթօլէթթի պու գօմիսիսիօնա բէիս օլաճագմըշ։

— Լուրոբա զաղէթալէրինին հէր հանկրսրնը օգուրսագ, Կիրիտ մատէսի իչիւն տէվլէթը Ալիէյէ տուէլը Լուրոբա թէրաֆընտան պիր նօթա տահա վերիլէճէյինի կէօրիւրիւգ, լաքին մուախխարէն վարիտ օլան պիր թէլէգրաֆ խասէրի պունուն քեաֆֆէսինի պօշա չրգարը, շէյլէ քի Ինկիլիզ տէվլէթի խարիճէյէ նազարը օրտա Սթանլի բէսմէն շու ճէվապը վերմիշ տիր։

Ինկիլիզ տէվլէթի Կիրիտ հագգընտա հիչ պիր նօթայա էլ վուրմայաճագ տըր։ Վէ պու պէօյլէ օլտուգճա մէմուլ իթմէյիզ քի պուշգա տէվլէթլէր տախի նօթա թագտիմ իտէպիլսինլէր։

— Պու ճիւմլէ իլլ պիր գօնֆէրանս լագրրտրը տա չօղալմայա պաշլատը։

— Մէրսիդօ հագգընտա կէլէն խապէրլէր հալա գարրշրզ վէ հալա պիրի պիրինէ մուզայիր տիր. վէ Մագսիմիլէն իմբէրաթորուն նէրէտէ վէ նէ հալտէ պու լունտուզու նամալիւմ։

—Ազիմէթը Շահանէ Ռումի հաղիրանըն տօգուզունտա վագի օլաճագ իսէ տէ, միւմքին օլտուզու հալտէ պիր գաչ կիւն էվվէլ տախի վագի օրմասընա հիմմէթ օլունմագտա տըր տէնիր։

— Մէմուրինտէն Թէլաթ էֆէնտինին Ալյտրն գայիմմագամ սատէթլու Ալաէտտին բաշա հագգընտա վուգու պուլան իշթիքեասը իւզէրինէ միւշարիէյէին Իզմիրէ ճէլպի իլէ թէլգրաֆթը իճապպէկ պիլճրա աշարին սուրէթը իհայէսի խուսուսունտա թէքեասիւրիւ թէսպէյեիւն խլէտպէկ, իշարաթը մահալլէտէն միւնֆէհիմ օլմուշ տուր։

— Զարշամպա կէճէսի սաաթ սէքիզ գարարրարընտա, Զագմագճըլար եօգուշունտա, Սիւմպիւլիւ խանընտա իբի օտա եանարագ պասթըրըլմըշ տըր։

Ռէզալիք բէնչէմսէկ կէճէսի սաաթ սէքիզ բատէլէրինտէ Հօճա բաշա ճիվարընտա, Սիրբէճի խակէլէսինէ կիտէճէք եօլտա, խանէնին պիրինտէն աթէշ զուհուր իտէրէք, օն պէշ գատար խանէ եանարագ պասթըրըլմըշ տըր։

Ալաֆրանկա մահը մայիսին եէրմի իքինճի կիւնիւ, Բարիստէ Մուրատեան մէկթէպի միւտիրի էվվէլի. Վ։ Հ։ Հմայեակ վէ միւտիրի սանիսի Վ։ Հ։ Դրիգորիոս, իւչիւնճիւ Նաբօլէոն հաղրէթլէրինին հուզուրլէրինէ չրգրպ, իմբէրաթորու միւշարալէյհին թէլիֆքէրտէսի օրան Զաղար թարիսինին պիրինճի ճիլտինին Լրմէնիճէ թէրճիւմէսինի Վ։ էնէտիկ Սուրբ Զաղար Մխիթարեան թարիգաթը վէ Ալբահայրլարը ճանիպինտէն միւշարալէյհէ թագտիմ իլէմիշլէր։ Իմբէրաթոր քէնտի թէլիֆինին իշպու թէրճիւմէսինի քէմալը մահզուզիյէթլի գապուլ պույրուպ, վէ պաամա վէ թէլքիպինի մուայենէ խլէտիքտէն սօղրա, "իշթէ պիր լիսան քի, պիլսոֆլէրիմ լիսանլէրին հիչ պիրինէ պէնզէմէզ" պույրմուշտար տըր, վէ կէրէք Մխիթարեան թարիգաթը վէ կէրէք Մուրատեան մէկթէպի իւզէ-

բինէ խայլը սիւալէր վէ սէօհպէթ-լեր խլէտիքտէն սօղրա, ըզհարը քէ-մալը լուԹֆ վէ խալիսէԹլէ բահի-պանը մէրգումանը ԹալԹիֆ պու-յուրմուշլար տըր։

Լէվմը մէգքիւրտէ կէրէք իմբէ-բաԹորիչա, վէ կէրէք իմբէրաԹօր զատէ վէ Վ էլլի ահտ հազրէԹլէրինէ տախի, Թարիխի մէգքիւրիւն զայէԹ միւզեյեէն օլարագ պիրէր ճիլտի տա-խի Թագտիմ գելընմըշ տըր։

Մայիս 22 Մանզումէի Լֆքեա-բընտա շու վէճհիլէ եազըլը տըր։

«Կէչէն սէնէ Լրզրումտէ Հինգք գարիսէսինտէ կիճէնին պիրիսինտէ եաԹագլարը տէրուինինտէ, պիր էկ-նի կէլին իլէ գօճասընըն պօղուլտու-ղու զաղէԹա օգուէանլարա մալիմ տուր։

«Մէգքիւր ճինայէԹի իշլէյէնլէրին Պապական Հայլարտան օրմասընա, պագը խուսուսլար սույի զանն վէր-մէքտէ իլէն, Մէճմուա իսէ, մու-զայիրինի իտտաա իտէնլէրէ պիր պօ-ղու օրմուշ իտի։

«Պու քէյֆիյէԹ շիմտիյէ գատար ԹէֆԹիշ վէ ԹէճԹէսիս իտիլէրէք, սահիպ ճինայէԹլէր մէյտանէ չըգա-ըրմամըշ իտիյսէտ, պիր Թագըմ ֆէ-նայրը կիրլէմէք սէվապ տըր, եա-խօտ լաղմ տըր տէյէնլէրին նէյէԹի չէյԹանկիսինէ Թէֆվիգան, արգա-սը տախի պըրագըմաեըգ, իլլա տայի-մա գօվալանմագտա իտի։ չէօյլէ քի, ագրպէԹքեար մէգքիւր ճինայէԹին ԹէֆԹիշի խուսուսու, պու ճուտաա իրմէէսի չըգարըրան Մասիտէ օգուն-տուղունա կէօրէ, աղալարընէն նրա-ֆը Իսլամտան, վէ նրսֆը Իսլամտան միւրէքքէպ օլան պիր գօմիսիօնա ի-հալէ իտիլմիշ իտի։

«Պու ատֆա մէգքիւր գօմիսիօն հուզուրունտա, մէգքիւր ճինայէԹին վուգուս պուլտուղու խանէնին սահի-պի օլուպտա, Պապական քիլիսէսինէ Թաստի օլան ՄատԹէոսուն Թագրի-ռինտէն, սահիպ ճինայէԹլէրտէն պի-ռիսինին Պապական Յովհաննէս վար-դապետ, վէ պիրտահէրի Լուսաւոր-չական Հայ տէլիգանլըսըյա նի-քեահլանմըշ օրմասընը տէր խաթը-ԹԹիրիլիզ), վէ Լրմէնիի Մանուկ նամուն քիմէնէլէր օրտուգլարընը Թագրիր խլէտիկինտէն, մէրգում ՄատԹէոս գոյ վէրիլէրէք, տիկէրլէ-րի մահպուս իտիլմիշ իսէտ, վար-դապետէ Թօգունունմամըշ տըր։ վէ պունա տախի սէպէպ, պիր վագըԹ-տան պէրու ալէյհինտէն զաղէԹա-լարտա աղըր աղըր Թէշէք-քիլէր օ-գունմագտա օլան Վ ալի բաշա հազ-ըէԹլէրինին իլԹիմաս խլէմէքտէ օր-մասը տըր տէնիլմէքտէ տիր։

«Լրմէնիի Մանուկ իւլ գրզրն էօյէ պիրատէրինին Թագրիրլէրինէ կէօրէ, գրզը, մէքքում Յովհաննէս վարդա-պետ եաղընըզճա պօղուպ, վէ կիւ-վէյիյի տախի տիկէր իւչ ըֆիգէլերի պիրլիքտէ պօղմուշլար տըր։

«Մէրգում վարդապետին գարտա-շը Լուտիս տախի շէօյլէ սէօյլէմիշ մատամ քի Մանուկ վէ Կարապետ պէնիմ հուզուրումտա պէօյլէճէ շա-հատէԹ իԹմէքտէ տիրլեր, տիմէք տիր քի պէն տախի պիր գաԹիլիմ»։

«Պէօյլէ ճինայէԹ ռահիպլէրի հէր միլլէԹ վէ հէր մէզհէպտէն օլանպը իչինտէ հէր վագըԹ պուլունմուշ տուր, վէ իլա ախիր էլ ճիհան տա-խի պուլունճագ օլտուղունտան պիր ԴաԹօղիգ վարդապետինին պէօյլէ պիր ճինայէԹէ ճիւրաԹը իչին նէ գատար ԹէէսիՀ իտէր իսէք, էօյլէ պիր սահիպ ճինայէԹլէրէ ԹէՀա-հուպ իտիպ, վէ ճինայէԹին սէԹր ի-տիլմէսի զրմնընտա զուհուրա կէլմէք տէ օլան զայրէԹ իչիւն տահա պիեա-տէ էսէֆ իտէրիզ։ Վ էչ պիզիմ իլէ ԴաԹօղիք գրամըմըզ պէյնինտէ տէր-քեար օլանէն պիւյիւք ֆարգ տա իշ-ԹէՀ պու տուր։ պիզ ֆէնալըգլարը զահիրէ չրգարարագ կիւնտէն, կիւ-նէ մէտէնկեէԹ (սիվիլիզասիօն) տայիրէսինէ տախլ օլտուղուզմուզ հալտէ, ԴաԹօղիքլէրիմիզ իսէ, մու-զայիրինի իճրա իտէրէք, հէր տագը-գա տայիրէյի մէտէնկեէԹտէն էի-բագլանմագտատրրլար։ ֆագաԹ, պու ճիւմլէ իլէ, անլէր տախի էվվէլ ու-ախըր պիզիմ Թարիգիմիզի ԹուԹա-ճագլար, վէ խիլէյի մէտհ իտիպ, ֆէնալըզը զէմմ իԹմէյէ պաշլաեա-ճագլար տըր։

«Մէրգում Յովհաննէս վարդա-պետ շիմտիքի հալ սէրպէսԹճէ կէղ-մէքտէ իմիշ իսէտէ, եաղըգ քի իգ-պալի քէնտուլէ պիւԹիւն պիւԹիւն եավէր օրմասըղընտան, ԴաԹիր մա-բապետին իլամընը վիրէն գօմիսիօն կիպի «ատիլ» պիր գօմիսիօնա Թէ-սատիւֆ իտէմէմիշ տիր։

ՄիլլէԹին ԴաԹօղիք գրամընա պիր դաչ Լրմիաճնական զաղէԹալէ-րին տայիմի իտուսումէԹլէրի չօգտուն պէրու զաղէԹամըզը օգուլանլարա մալիմ տիւր։ պունլարընն ինտինտէ ԴաԹօղիք օրմագ ճինայէԹ սահիպի օրմագ տըր, գանը, գաԹիլ, Կայէն, օրմագ տըր։ պու հատուտլար կէօրէ-բէք քի, տահա տիւնքի կիւն հիւ-քիւմէԹլէրի ալԹընտա մաղլում օ-լան պիր գամ էրլէրինտէն չըգըպ օլտուղճա չէրէֆ ի՝ իգպալէ նա-յիլ օրմա շար տըր, վէ քէնտիլէրի եաղընը խայալաԹլարընտա օլան լուսաւորուԹիւն վէ սէրպէսԹիյէԹ մասալարը իլէ կիւն պէ կիւն խարա-պիյէԹ կիրտապընա եուվարլանմագ-տա տըրլար, զարագ հասէտ վէ նէֆ-սանիյէԹլէրի, գալալէրինտէն գա-պարրպ, ճօշուպ վէ Թաշըպ, միլ-լէԹտաշլարընը պու ատավէԹ սէլի իլէ պօղմագ վէ մանէվի սիւրէԹտէ օլտուն էօրսիւրմէք իսԹէրլէր։ Պու զաղէԹալէրին հէր կիւնքի եաղտըգ-լարը պունա աշքեար պիր խսպաԹ տըր։

Բօմա քիլիսէսի հայաԹտա օլտուղ-ճա վէ միլլէԹտէն պու քիլիսէյէ տէ-Թապի պուլունտուգճա, պունլարընն կէօրինէ ույգու կիրէճէյի եօգ տուր, իլլա պու քիլիսէ վէ Թէվապի-լէրի սահբայը ալէմտէն նապէտիտա օ-մայը քի, պու Լրմիաճնական զաղէ-Թալէրի բահաԹ էԹսին, վէ էլլէրին-տէ գուտրէԹ վէ բուխսաԹ օրտա Սպանիա ինգուիզիսիօնու պէրիմ պիր միլիօն միլ կէրիսէ գալըրտը։

Նէ տիր պունուն սէպէպի տէր-սէնիզ, Լրմէնի քիլիսէսի ուղղափառ-ըմըշ, լաքին ԿաԹողիկոստան գարիպ տէրտէրէ գատար պու քիլիսէյի ի-տարէ իտէնլէրին վատֆիրը պէհէր եէվմ եինէ քէնտի գալէմէրինտէն չրգմա էվրադտա օգուտուղուտ-ղտա, պիզէ Թաճիպ իԹմէք կէլիր քի, Հագգ Թարար պէօյլէ ուղղա-փառ պիր քիլիսէսինի նէ պիչիմ էլ-լերէ ԹէպիմԹ էԹմիշ։ Հէր նէ իսէ մատտէ պունտա տէյիլ, պիզճէ իւչ տէօրԹ եիւզ միլիօն ԽրիսԹիանէր ի-քի իւչ միլիօնլուգ Լրմէնի քիլիսէ-սինէ Թապի իԹմէք միւմքինլի պիր շէյ կէօրմէտիխմիզտէն, տայիմա պու խօտապին մուհարիբլէրէ աղնաԹմագ իսԹէտիք քի, տիւնեատա հէջ տէ-յիլսէ քէնտի քիլիսէլէրինտէն տահա բէք էջգ եիւքսէք մէվգիտէ պաշգա քիլիսէլէր տէ վար, վէ պունլար տա-ուղղափառլըգտա բէք տէ քէնտիլէ-ռինտէն աշաղը գալմազլար։ վէ Խը-րիսԹիանլըգ միւսԹագիլէն Լրմէնի-յէ մախտուռ պիր շէյ տէյիլ տիր։ Լաքին քիմէ տէրսին։ տէմիրտէն ի-չէրի ըշգ կիրէպիլիրսէ պունլարընն գաֆալարընա տա լագըրտը կիրէր, ճէվապ տայիմա պու տուր, պիզ ուղղափառըզ, վէ Հոլմա քիլիսէսի վէ օնա Թապի օլանլար ֆէնա ատամ-լար տըր, շու տուր պու տուր։

Պիզ Բօմա քիլիսէսինին հուզուզու-նու էլիմիզտէն կէլտիյի գատար մու-հաֆազա իԹմիշիզ, լաքին պիզէր նէ Դաբա օրտպ, նէ Պատրիարք, նէ տէ Լուսիկոզոս, ալԹ Թէրտաֆը պիզիմ իւզէրիմիզէ ֆարզ օլաճագ շէյ օրմա-տըրընտան, ԹէՀմամ իհԹիյարը սիւ-քիւԹ խլէտկիմիզ սըրատա։ Մասիս, Մանզումէ վէ պէյրիմ տայըրլէ-ռինտէ տէ պիր հէքեայէ օղուլտպ, ԹէՀքրար ֆէքքր սիւքիւԹ իԹմէմիզ լազըմ կէլմիշ տիր։

Լօգարբտա Մանզումէնին եազ-տըրընտան պաշգա պիր շէյ ալնաշըլ-մազ, իլլա շու՝ բի։ պիր ԴաԹոլիք բա-բասը, Հինգք գարիսէսինտէ պիր գը-զը էլի իլէ պօղմուշ էօլտիրմիշ, Լրմիաճնական գօճայա վարտըը ի-չիւն։ գօճասընը տախի մէպքիւր վարդապետին մալիմիւ իլէ տիկէր իւչ քիչի եինէ պօղմուշ էօլտիր-միշլէր։ պու գաԹիլ վարդապետ Լրզրումտ վիլայէԹի վաղիսինին մի-սատատսի իլէ սէրպէսԹճէ մէյտան-տա կէզմէքտէ իմիշ։ ևն։ ևն։

Լրմէ պու զաղէԹալէրէ ճէվապ վէրէն օրմասըգճա, պիւԹիւն Լնա-տօլու ահպիսի վէ պէլքիմ պիւԹիւն տիւնեա էօյլէ պիլէճէք քի, Լրզրումտ պիր ԴաԹոլիք բաբասը քէնտի էլի իլէ օն ալԹը եաշընտա պիր կէլին դրզը չաԹը չաԹը պօղմուշ։ վէ պիր վիլայէԹ վալիսի տախի պէօյլէ պիր գաԹիլի, սէրպէսԹ սէրպէսԹ կէզտիրմէյօր։ Լրմէրգ ԴաԹոլիքլէյէ օ-լան հագարաԹ մը պէօյիւք, եօղսա հիւքիւմէԹ օլան հագարաԹ մը պէօյիւք, պունատա օգուլանլար հիւքմ իԹմէն։

Շունու տախի ունուԹմայրգ սէօյ-լէմէյէ քի, ԴաԹոլիք բուհանի իտա-բէսի, հէր շէյ սիւքիւԹ իլէ ճէվապ վէրմէյի բէք ֆէնա պիր ուսուլ իխ-ԹիյարԹիմիշ տիր, չիւնքի պու մէմ-լէքէԹտէ, սիւքիւԹ իպրարտան կէ-լիր պարպը մէսէլի, քիմսէնին ֆիք-բինտէն չրգամագ։

Պու մուհիմ մատտէտէ տէ սիւքիւԹ խէճէքսէ միլլէԹին վէ բուհանի կիւ-բուհունուն նամուսունու ըբսվայ իԹ-մէյէ սէպէպկէԹ վէրմիշ օլաճագ տըր։

ԴաԹոլիք բաբասը, գրզը պօղ-մուշ մու պօղմամըշ մը, պունուն ճէ-վապընը բուհանի իտարէտէն պէբէ-ռիգ։ էյէր բաբասը պու հագարաԹը ինճրա իԹմիշ իսէ, պիզճէ պունու-սագլամագ տա էտնա պիր հագարաԹ տէյիլ տիր։

Լրմէնի զաղէԹալէրինտէն տախի մամԹըլագ իտէրիզ քի բաբասըն բէս-մի իլամընը տէրճ իԹմէնէր վէ պու մատտէ այրրտ օրտուն։

1282 Ակնէսի իշուն ՇէրբէԹի Խայրիէ հիրսէտտարանընա պու տէֆ-տախի հիսսէ պաշընա պէհէր եիւղ զուրուշ պէտէը ԹէմԹիԹիւ ԹէվզԹ վէ Թագսիմի գարարը Լսալի մուքքէզ-սընտան օրտպ իճրայը իճապընա մու-պաշըրէԹ օրնմագ իւզրէ, ՇէրբէԹ սանտրզընտան տօղրուտան տօղրուեա պէհէր սայը վէ չարշամպա վէ բէնչ-շէմպէ կիւնէրի սաաԹ եէտիտէն օն պու չուգա գատար իԹա օրտնաճա-զը, վէ էսամիի հիսսէտարան Թիճա-րէԹ նէզարէԹ ճէվիրէսի մու հիսսէսի-տտարանտա տէֆԹէրը մախսուսունտա մուգայէտ պու լուսնուզու ճիհէԹ-լէ, էահապը հիսսէ Թէրտֆընտան վէ-բիլմէսի լազըմ կէլէն մագպուզ ոէնե-սաԹի էվվէլ էմիրտէ օր Թէրտֆտան Թաստիգ իլէ, Դալաճատա քէօբ-բիւ պաշընտա քեարկիր խա-նէն իւսԹ գաԹրնտա 12 Նումէրօրտ Խարէյի ՇէրբէԹ տայիրէսինէ կէօ-Թիւբիւմէսի, վէ ԹէմէԹԹիւ մէզ-քիւր պէտէլի, վաքօրլէրտէ ալընտրը-ղը ֆիաԹ իւզրէ պէյազ Ամէճիսէյ էի-կիրմի էքի զուրուշտան վէրիլէճէկի իլան օրտնուր։

23 Մայիս 1867

Լնգարէտէ միւԹէվէֆա Թաղիպ ԼէԹրաքի Լէօնարտինին գրրգ էլլի սէնէ ադտմ իհտասաքէ բտէլէրի օրտ-պ էլեէվմ մախտումէրի սինէօր Ռիօ-վանանի Լէօնարտի խարէսինտէ պու-լունան։ էճզաճը տիւքքեանը, Լնա-տօլու գըԹասընտա պիրինճի տիր։ պու տիւքքեանրն իհտասընտան էվ-վել խուսուսի իլէ քիմէէվի էճզա-լար վէ մուալիճէլէր հագգընտա օ-ճիվարլարտա նէ միշքիգԹ չէքիլ-տիր, վէ պազէն հիչ պուլունմայը պ խասԹալարրն շիֆատէն մահրումէ-Թի վէ պազէն տախի պօղուզ վէ հասսէսի գալմամըշ օրտուղունտան պիր շէյէ միւֆիտ օրմասրը հագգընտա տայիմա ըզհարը ԹէէսուՀֆիւ-ատմէ օրտնուրտտա։

ԻշԹէ միւԹէվէֆանընն միւճէր-էէԹ ինտանկէԹէ պիր խըզմէԹը խայ-բիկ էտտա իԹմէք նկէԹի իլէ իհտաա խլէմիշ օրտուղու պու տիւքքեանտան պաշյամրշ տրը Թրպ զէնաԹրնճա վէ էճզաճրլրգ ֆէնենինճէ բէչէԹալար ԹէրԹիպի, վէ պունարրն գուսուրս-սուպճա իտպի։ Լաքին ֆէնենը մէգ-քիւր շու սօն սէնէլէրտէ օ գատար խլէբիլէմիշ վէ օ գատար ԹէպտիլՀ օլ-մուշ, վէ քիմէէվի ԹէրԹիպլէր վէ մուալիճէլէր արԹմըշ տրը քի, եերմի օՀԺուզ սէնէ էվվէլքի էճզաճը տիւք-քեանլարը շիմտիքիլէրին եանընտա անճագ պիր ամԹար տիւքքեանը տէնիլէպիլիր։

Ամենօր Ռիօվանանի Լէօնարտի զամէն ֆէնենը քիմէէվիյէ աշնա օ-լուպ, էճզաճա հէր նէ ԹէճէտտուՀ-տամ վադի օրմուշ իսէ, ճիւմլէօր իլէ բէյ տէր բէյ տիւքքեանրը ԹէճՀիզ իԹմիշ օրտուղունտան պու կիւն-քի կիւն տիւքքեանը մէգքիւր Լնա-տօլուտա պիրինճի օլուպ, պաշգա հէր նէրէտէ միւճէտտէն պիր տիւքքեան աչրմագ լազըմ կէլսէ, Լսիմանէյէ վէ Լրրօբայա միւրաճա-ամէ հաճէԹ գալմայարագ, տօնա-Թասիիր, մումայիէյհին պու խըզ-մէԹի միւլքէ վէ ինտանկէէԹէ ժէ-նաֆիի քէսիրէի միւսԹէլիմ օրաճա-ղընտան, ճիւմլէ Թէկրաֆընտան Թագ-տիրի իչիւն խասսէԹէն պէյանէ իպ-ղընտան, ճիւմլէ Թէկրաֆընտան Թագ-տիրի իչիւն խասսէԹէն պէյանէ իպ-ԹիտարարդԹրելրգ տրը։

. . . Տէր։

Քանի մը ամիսէ ի վեր է որ ձեր ու Մանզու-մէի մէջ վէճ մը բացուած է և մենք սրշոփ որ Եր-կու կողմէն դիմաստութիւնները կարդացած ենք՝ սակայն և այպէս, մեր տկար դատողութիւններէն խիստ բարձր երևցած է իրաւանց որ կողմը ընալը գտնելը։ ըստ մեզ՝ սա միայն կը համարձակինք ըսել, թէ Մէճմուա։ Մանզումէ։ Մասիս։ Փունջ։ Ծիածան։ Ժամանակ։ ասոնք ամենեն ալ մեզի հա-մար նուիրական թերթերէն։ սակայն այս անգամ Մանզումէի 327 թուոյն «Թէրբար խբա» ու հա-սեր «յօդուածին մէջ պարունակող հինգ տող» լաք-լաքիկեթէրը «կարդալով չկրցանք առանց զարմաց-ման և մասնաւոր դիտողութեան անցնիլ։ Վերջիւ-նակ յօդուածին հինգ տողերը երջանկայիշատակ հօր Աբսէնի տխուր մահուանը վրայ ողբերգութիւն գրող դպրոցական աշակերտաց կը վերաբերին և մենք ալ «ըսելիքնուս «Ի գիմաց ուսումնասէր պատանեաց Ֆի-լիպէն» երկրը ստորագրութեամբ ողբերգ մը ձեր 690 թիւ պատուական Մէճմուայիի մէջ հրատարակել տուած էինք յիշեալ տողերը ուղղակի մէջ ալ դրգ-չելով կը պարտաւորի՝ հրատարակեալ Մանզումէի ազգասէր խմբագրէն թէ ինչ պատճա-ռաւ մեր գրած յօդուածը «լաքլաքիկեթ» համարու-ցած է իր կողմանէ։ — մի՛թէ առանց զգուշանց յօ-դուած մը կրնայ գրուիլ։ և ինքը կրնայ հաւատալ սասկ հրաշ քի մը՝ արգեօք դպրոցական նայն առ-բագրութեամբ 301 թիւ Մանզումէին մէջ հրապա-րակ եղած առ նորին ազգասիրութեան ուղեալ նա-մակն ալ «լաքլաքիկեթ» համարուած էր իր կարմանէ և թէ որ այդպէս էր նէ ինչու համար մեր այս ըզ-գացմունքը Սրբազան համարուելէն զատ բոլոր Սկ-գիս ընդհանուր աշակերտաց ալ պիտանի օգտ իրատա-կը կարգար թէ՝ աշակերտաց ջանացէք որ ուսումնէք տարվիք և թէ Հեր ազգ հասանելէն սկսեցէք Ազ-գասիրութեան և հայրենասիրութեան համար ուն-ցած պարտքերնիդ ձեր սրտին մէջ անսրբագրելի մե-լանոյ դրոշմելու։ այս ձայնները դեռ մեր ականջնե-րը կը թնդացնեն երբ որ կրկին պարտք համարե-ցինք երևցնել յիշեալ մեծանուն վարդապետին մտա-ւանը վրայ մեր տկար մտքերէն ազգերգութիւն մը ծնանելը յանուանով որ այն թերն Մանզումէն մեր այս զգացմունքը գարձեալ սրբազան պատճառ համարէր ըստ որում մենք դեռ աշակերտ ըլլալով՝ ինչպէս Ման-զումէ իսկ զրուցեր էր դեռ նոր «Թուղթ սեցքն-լու» եղած ըլլալով ազգասիրաբար պարտք համարե-ցինք մեր առաջին մտացն ծնունդը մեր Ազգին հո-գեւոր դարարձուածը և Մանզումէին նուիրելով՝ հետևա-պէս Հօր Աբսէնի սեմնոյ անուանը փառաւորել ըստ որում ինչ որ սարքեցանք յիշեալ վարդապետին աղ-գօգուտ Տարերը Հայրէնի Վերակացութեան աղ-գիւնքն էր։ ուստի քանի որ մեր կարմանէ աս Ման-զումէ գրուած յօդուածը Սրբազան ազգացմանց հա-ւատացին էր Հօր Աբսէնին մահուանը վրայ գրուած ողբերգութիւնին ևս առաւել։ և Թէ որ նէկարդը «լաքլաքիկեթ» սեպուած է ապա ուրեմն առաջինն ալ իր կարմանէ այսպէս սեպուելու էր։ հոգ չէ թէ Մանզումէն զՄէճմուան կը պատրաստէ և Մէճմուա-յի գրածնէրը «քօճաքաւոր մասալը» սեպուի և Մէճմուայի համար Մանզումէի գրածնէրը «կէվեղ-լիք» համարուին։ ըստ մեզ մեր տկար մտքովը խոր-հելով մեծ ցաւ կրգանք թէ Մանզումէի այս վերջին յօդուածին մէջ յիշեալ հինգ տողերը պարեկն «պիր

ԳԱՂԹԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՍՏԱԼԻ Ազգ. 17
Ք. ԹԻՖԼԻՍ ԱՐՎԵՍՏԱՎՈՐԱՏՈՒՆ ԵՎ ՏՊԱՐԱՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐ ԼՈՒՍԱՆՑԱՎ

ԲԵՐԴԻՄԻ ԿԱՅԱՐԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԸ ԿԱՄ ԱՐՈՒՍԱԼԵՄԻ

ԱՍԻԱԿԱՆ ԳՈՒՆԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ ԼՈՒՍԱՎՈՐՉԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Գրեց Յակոբ Ս. Ալամդարեան

Հրատարակեց Ազգային Գրադարանի Հայկական Սոսնալի Գրադարանը

Թիֆլիս · Տպարան Արվեստավորաց Ընկերության

1907 թվականի Հոկտեմբերի 17 Հանդիսաւոր վերադարձն Բերդի Ազգային Գրադարան

ԳԱՂԹԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՍՏԱԼԻ ՀԱՄԱՐ ԱՌԱՋԻՆ ԽՈՒՄԲԸ